

ZARYS HISTORII TENISA W OKRĘGU BYDGOSKIM

I. Okres przed pierwszą wojną światową.

Polskich klubów sportowych czy też sekcji tenisowych nie było w tym okresie na terenie obecnego województwa bydgoskiego.

Istniały jednak obiekty tenisowe w Bydgoszczy przy ul. Zamojskiego / Deutscher Tennis Club/ i w Toruniu przy ul. Mickiewicza / teren ofiarowany przez filantropa niemieckiego Boetchera/.

Trudno natomiast ustalić, czy i w jakich miejscowościach znajdowały się poza tym korty tenisowe i przez kogo były użytkowane.

II. Okres międzywojenny / 1920-1939/.

Po odzyskaniu niepodległości zaczęły powstawać kluby tenisowe wzgl. sekcje tenisowe w klubach sportowych oraz nowe obiekty tenisowe.

Dotyczy to nie tylko dużych ośrodków miejskich, jak Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz i Inowrocław, lecz także małych miast. Wybudowano również szereg kortów prywatnych, m.innymi w niektórych majątkach ziemskich.

Można zaryzykować twierdzenie, że w każdym mieście powiatowym znajdowały się korty tenisowe w lepszym lub gorszym stanie, mniej lub więcej wykorzystane, gdyż nigdzie nie brakło zapalonych amatorów białego sportu. Oczywiście nie był to w tym czasie w dzisiejszym pojęciu, przeważała raczej rekreacyjna forma uprawiania tenisa.

Jeżeli chodzi o sport tenisowy we właściwym znaczeniu, to na pierwszy plan wysuwają się miasta Toruń i Bydgoszcz. W Toruniu stolicy ówczesnego województwa pomorskiego - działał Toruński Klub Lawn-Tenisowy / skrót TZLT/, korzystający z obiektu przy ul. Mieckiewicza / 5 kortów/. Klub ten poza tenisem prowadził również sekcję łyżwiarstwa figurowego. Przed powstaniem TZLT czynne było w Toruniu "Koło Tenisowe," którego przedstawicielem dr Dendelski, znany lekarz i działacz społeczno-polityczny, wszedł w roku 1921 do pierwszego Zarządu Polskiego Związku Lawn-Tenisowego w Poznaniu.

W Toruniu odbywał się corocznie tradycyjny "Turniej o Mistrzostwo Pomorza" / w Zielone Świątki/ i to od 1931 r. o charakterze ogólnopolskim.

Uczestniczyło w tych turniejach szeregi naszych tenisistów jak: Z. Bełdowski, L. Poprawski, Niestój, Kocinak, Laszkiewicz i Tarasiewicz.

Kolejnymi zwycięzcami turnieju byli :

1931 r. Czyżewski - AZS Kraków

1932 r. M.Stolarow - Łódź

1933 r. W. Brat - AZS Poznań

1934 r. A. Majewski i M. Rudowski - Legia W-wa

1935 r. A. Bojanowski i M.Fryszczynowa - TKLT

1936 r. Cz.Spychała WKLT i Lilpopówna - Legia W-wa

1937 r. W. Brat - Katowice i A.Andrótowa - Olimpia Grudziądz

1938 r. J. Gotschalk - Legia W-wa i Z.Siodówna-BKS Bydgoszcz

Należy też wspomnieć, że w 1938 r. konkurencję juniorów w ramach turnieju wygrał B. Tomaszewski, popularny dzisiaj sprawozdawca sportowy, pokonując w finale H.Cereckiego z Inowrocławia.

Grę podwójną wygrała para Gotschalk - Tomaszewski /W-wa/ - przed parą pomorską Bojanowski - Laszkiewicz.

Z zawodników toruńskich wybijeli się J.Stogowski /olimpij - czyk i reprezentacyjny bramkarz w hokeju na lodzie płk. Luśniak, por.Fryszczyn, M.Herdegen, A.Bojanowski, E.Zieliński, A.Rosicki, J.Bączkowski i J.Żuchowski.

Największym sukcesem pomorza było wygranie turnieju 1935r. przez młodego wówczas utalentowanego Alfonsa Bojanowskiego, wychowanka TKLT, który pokonał w półfinale Bełdowskiego, a w finale " Mikrusa " Różyckiego z Poznania, wielokrotnego reprezentanta Polski w koszykówce.

Wśród pań wyróżniały się Orłowska, Fryszczynowa, Denenfeldo-wa, Janiewiczówna, Tomaszewska i Sieradzka.

Wśród ówczesnych działaczy wyróżnić należy takich, jak :inż Michał Wyrobisz / długoletni prezes klubu/, Melerski, L.Mroc - kowski, K. Malinowski / także zawodnik/, adwokat K.Tomaszewski, mgr.T.Borowski, mgr.A.Kowalski, dyr. Wrzeszczyński i inż.Denen - feld.

Klub uczestniczył w rozgrywkach o DMP, rozgrywał szereg spotkań towarzyskich, a do tradycyjnych należały spotkania Bydgoszcz - Toruń i Grudziądz - Toruń. Nawiązano też kontakty międzynarodowe z tenisistami ówczesnych Prus Wschodnich, wyjeżdżając do Malborka i Kwidzyna oraz goszcząc zawodników niemieckich w Toruniu. Dwa spotkania zakończyły się zwycięstwem drużyny toruńskiej, a jedna porażką na wyjeździe. Na kortach toruńskich występowali też w grach pokazowych J. Jędrzejewska, J. Hebda, bracia Stolarow i Tłoczyński.

W 1937 r. Bojanowski wygrał turniej o mistrzostwo Wybrzeża w Gdyni, pokonując w finale Teresiewiczę W-wa, a Fryszczynowa przegrała w finale z Neumanówną W-wa.

W Bydgoszczy czynne były 2 Kluby polskie / BKS i BKT / oraz 1 niemiecki /DTC/, przy czym korty zlokalizowane były przy ul. Staszice /BKS/, ul. Nakiełskiej /BKT/ i ul. Zamojskiego /DTC/.

Czołowym klubem był BKS, który organizował nawet turnieje międzynarodowe z udziałem znanych rakiety europejskich /1936/.

Jako działacze wymienić należy prezesa dra Nieduszyńskiego, braci Sokołowskich, braci Wejnerowskich, Michnika i Siodę.

Do wyróżniających się zawodników należeli Łaszkiewicz, Biechowski, Sypniewski, Figurski, Cieśla, Szumiński, Stęszewski oraz Niemcy Draheim i Kaufman.

Z pań najlepszą była A. Głowacka / mistrzyni Polski w 1937r / oraz młoda Siodówna, która w okresie powojennym występowała na Wybrzeżu.

W barwach BKS grali przez pewien czas Maria Rudowska i Ksawery Tłoczyński.

W Grudziądzu działała sekcja tenisowa Klubu Sportowego "Olimpia". Czołową zawodniczką tego klubu była Anna Andrótowa /obec

nie w Szczecinie/ jedna z najlepszych na Pomorzu w ostatnich latach okresu międzywojennego.

Wśród mężczyzn wyróżniali się Landsberg i W. Michałek. Teniści Inowrocławia korzystali z kortów tenisowych w Parku Zdrojowym, gdzie odbywały się turnieje ogólnopolskie nawet z udziałem graczy zagranicznych.

Do wyróżniających się zawodników należeli m.in. Kopeć i Machajewska oraz junior H. Cerecki.

W Ciechocinku korty tenisowe zlokalizowane również w Parku Zdrojowym, przy czym korzystali z nich przede wszystkim kurecjuśsze w sezonie. I tam odbywały się tradycyjne turnieje z udziałem znanych tenisistów.

W Lipinie organizowano turnieje o Mistrzostwo Ziemi Dobrzyńskiej, które cieszyły się dużym zainteresowaniem zawodników z miejscowych.

Dużą żywotność przejawiała sekcja tenisowa Tow. Gimn. "Sokół" w Tucholi, która posiadała kilku dobrych zawodników i zawodniczek.

Również w Chełmży i w Niekle było dużo amatorów sportu tenisowego.

Na Pomorzu nie było w okresie międzywojennym Okręgowego Związku Tenisowego, a poszczególne kluby należały bezpośrednio do PZLT.

W rozgrywkach o DMP duży sukces odniósł TKLT, który w 1937r. zdobył mistrzostwo Polski w kl.B., pokonując kolejno drużyny Wejherowa, Gdyni, BKS Bydgoszcz, Olimpię, Grudziądz, Bieleko, HET Poznań i AZS W-wa, Zbyszewski, Pogonowski, Chellier i Tomczyńska/, a w finale "Wima" Łódź 6:1, przy czym w ramach ostatniego spotkania Bojanowski wygrał z Wł. Skoneckim w 3 setach.

W meczu barażowym o wejście do Kl.A. - toruńczycy w składzie Bojanowski, Herdegen i Fryszczyńska przegrali w stos. 3:4 z Cr-

govią w Krakowie.

III. Okupacja

W okresie II wojny światowej zamarło życie polskich organizac-ji sportowych, a więc klubów i sekcji tenisowych.

Ziemie obecnego woj. bydgoskiego zostały formalnie wcielone do III Rzeszy. Z obiektów tenisowych korzystali tylko okupanci.

Jeżeli chodzi o ofiary wojny, to poległ Janek Żuchowski, który ja-ko oficer " cicho-ciemnych" zginął w czasie wykonywania zadania bojowego.

W wyniku prześladowań ze strony okupanta znalazły się w obozie koncentracyjnym / przez całą wojnę / Kazimierz Malinowski, przed wojenny działacz i zawodnik TKLT i powojenny prezes Okręgowe-go Związku Tenisowego.

IV. Rozwój tenisa w okresie powojennym

Odbudowa tenisa po zakończeniu działań wojennych w 1945 r. odby-wała się w bardzo trudnych warunkach. Zmniejszyła się znacznie liczba kortów tenisowych w porównaniu z okresem międzywojennym , a stan pozostałych do dyspozycji kortów pozostawiał niekiedy du-żo do życzenia. Brak było również niezbędnego sprzętu tenisowe-go, nie mówiąc już o kadrze szkoleniowej.

Trzeba było również przełamać różne opory odnośnie t. zw.elitar-ności sportu tenisowego.

Wszystko to nie ułatwiało, lecz hamowało w znacznym stopniu po-czynania entuzjastów tenisa w kierunku szybkiego rozwoju tej dys-cypliny sportowej.

Mimo tych trudności tenis zaczął się spontanicznie odradzać, przy-czym największy rozmach wykazała Bydgoszcz, która stała się sie-

dzibą władz wojewódzkich.

Przyczyniła się do tego w dużej mierze okoliczność, że w Bydgoszczy zamieszkała Jadwiga Jedrzejewska, której nazwisko poderwało do czynu wszystkich zwolenników tenisa.

W oparciu o Klub Sportowy " Partyzant " / poprzednik Gwardii i Polonii /, działacze tenisowi z dyr. Galertem i Edmundem Słabolepszym / późniejszym przewodniczącym Sekcji Tenisa GKKF/ na czele zorganizowali szereg imprez tenisowych i to nawet międzynarodowych z udziałem graczy węgierskich i czeskich oraz czołowych raket polskich.

Turnieje te odbywały się na 5 kortach przedwojennych klubu niemieckiego /DTC/ przy ul. Zamojskiego i były dobrą propagandą tenisa w pierwszych latach powojennych.

W innych ośrodkach również przystąpiono do odbudowy życia tenisowego z lepszym lub gorszym skutkiem.

Doprowadzono do stanu używalności obiekty tenisowe, organizowano starych i nowych amatorów białego sportu i starano się o zdobycie środków finansowych na prowadzenie normalnej działalności.

Urządzano również zawody, a w Toruniu wznowiono nawet w 1947 r. " Mistrzostwa Pomorza ". Turniej ten wygrał A. Bojowski przed M. Stęszewskim z Bydgoszczy.

Prezesem klubu toruńskiego był wówczas dr Witold Reiss. Celem ujęcia w odpowiednie ramy organizacyjne rozwijającego się sportu tenisowego powołano w dniu 7 IX 1949 r. Pomorski Okręgowy Związek Tenisowy z siedzibą w Bydgoszczy.

Na czele pierwszego Zarządu stanął Kazimierz Malinowski jako prezes, a wiceprezesem został mgr Tadeusz Borowski.

W tymże roku rozegrano też w Bydgoszczy pierwsze oficjalne mistrzostwa indywidualne Okręgu w kategorii seniorów.

Tytuł mistrzowski zdobył Edmund Kucharski z Unii-Olimpii Grudziądz przed Edwinem Zielińskim z Budowlanych Toruń.

Na III miejsce uplasowali się Henryk Cerecki z Cracovii Inowrocław i Maksymilianem Stęszewskim z Gwardii Bydgoszcz.

Wśród pań najlepszą były Janina Żygmanowska przed Ireną Denenfeldową - obie z Gwardii Bydgoszcz.

Grę podwójną wygrała para Gwardii bydgoskiej M.Stęszewski - J. Kępczyński przed parą grudziądzko-toruńską E.Kucharski, M.Zieliński.

W wyniku zmian organizacyjnych w sporcie polskim nastąpiła w roku 1951 likwidacja Okręgowego Związku Tenisowego i powołanie Sekcji Tenisa WKKF. Plenum tej Sekcji wybrało w dniu 13 V 51 r. Prezydium w składzie 6 osób z przewodniczącym K. Malinowskim i wiceprzewodniczącym i mgrem T. Borowskim i Henrykiem Małolepszym na czele.

Przez 6 lat sportem tenisowym kierowała Sekcja Tenisa WKKF, której organa corocznie odnawiano, nie dokonując w zasadzie większych zmian personalnych.

Mimo ograniczenia działalności życie tenisowe rozwijało się w dalszym ciągu, powstawały koła poszczególnych zrzeszeń sportowych i organizowano nawet mistrzostwa tenisowe w miastach wydzielonych i w niektórych powiatach w oparciu o społeczne sekcje terenowych komitetów kultury fizycznej.

W 1957 r. reaktywowano Okręgowy Związek Tenisowy, a Walne Zgromadzenie Okręgu powołało w dniu 18 V 1957 r. nowe władze z prezesem mgr T. Borowskim i wiceprezesami K.Szumińskim i J.Pasche - lisem na czele.

K. Malinowskiego wybrano przewodniczącym Komisji Rewizyjnej, którą to funkcję pełni do chwili obecnej.

Po uchwaleniu statutu OZT został wpisany do rejestru stowarzy -

szeń w Urzędzie Spraw Wewnętrznych Prezydium WRN, uzyskując osobowość prawną.

Mgr T. Borowski zajmował stanowisko prezesa OZT do 23 III 1965r, sprawując od tego czasu obowiązki przewodniczącego Kolegium Sędziów.

W latach 1965-69 prezesem OZT był czołowy aktywista ZMS J. Mar - eisz, zapoczątkowując ścisłą współpracę OZT z wymienioną orga - nizacją młodzieżową.

OZT korzysta do chwili obecnej bezpłatnie z lokalu biurowego Zarządu Woj. ZMS. Wprowadzono też do kalendarza sportowego dwa tradycyjne turnieje tenisowe, a mianowicie Ogólnopolski Turniej Juniorów o Puchar ZG ZMS / od 1968 r. / i Turniej Okręgowy Seniorów o Puchar ZW ZMS / od 1965 /.

W dniu 14 III 1970 r. na czele Zarządu OZT stanął mgr T. Girzejowski, Z-ca Przewodniczącego Prezydium MRN w Bydgoszczy, a do pracy w Zarządzie OZT powrócił po 5-letniej przerwie mgr T. Borowski, obejmując stanowisko wiceprezesa d/s organizacyjnych.

Przedstawicielowi ZW ZMS powierzono funkcję wiceprezesa d/s wychowawczych po dokonaniu odpowiedniej zmiany statutu.

Do wyróżniających się dziełczy od 1949 r. począwszy, poza już wymienionymi, zaliczyć należy przede wszystkim : Henryka Hoffmana - wiceprezesa sportowego od 1969, poprzednio długoletniego sekretarza / od 1955 r. /, kapitana sportowego i członka Zarządu, Henryka Cereckiego z Inowrocławia - wiceprzewod. Sekcji Tenisa WKKF w 1955 r., a następnie członka Zarządu w ciągu wielu kadencji do 1969 r. , mgra A. Karowa z Grudziądza - wiceprezesa organizacyjnego od 1962, a później członka Zarządu do chwili obecnej, Wacława Rudnickiego - skarbnika OZT w latach 1958 - 65, Edmunda Meńczone - długoletniego członka Zarządu od 1958 ,

a ostatnio skarbnika OZT, inż. Z. Malinowskiego - wiceprezesa sportowego w latach 1963-68 a poprzednio sekretarza / w 1958r./, ppłk B. Tarczałowicza - wiceprezesa OZT w latach 1959-62 i 1967 r. oraz przewodniczącego Sekcji Tenisowej WKS "Zawisza" w Bydgoszczy od 1959, mgra L. Linowieckiego, członka Zarządu OZT od 1965 r. i kierownika sekcji tenisowej "Start-Wisła" w Toruniu, mgra Z. Papierkowskiego, członka Zarządu Związku od 1969 i długoletniego kierownika sekcji tenisowej BKS "Polonia" Bydgoszcz, Antoniego Cukrowskiego wiceprezesa organizacyjnego OZT oraz sekretarza i członka Zarządu w latach 1957 - 63 oraz Franciszka Szulca, wiceprzewodniczącego, skarbnika i przewodniczącego Kolegium Sędziów w latach 1955-57.

Poza tym należy jeszcze wymienić zasłużonych działaczy klubowych, jak : Wacława Michalaka z Grudziądza, Alfonsa Bejanowskiego, Kazimierza Dembińskiego, Edwina Zielińskiego i Leona Szmeltera z Torunia, braci Alojzego i Jerzego Gumułów z Inowrocławia, Leona Górzyńskiego z KKS "Brda" w Bydgoszczy oraz Jerzego Krygiera, który jako dyrektor Inowrocławskich Zakładów Sodowych w Mątwach udzielał wydatnej pomocy sportowi tenisowemu.

Część wymienionych / Bojenowski, Dembiński, Zieliński, Michalak i J. Gomuła / ma również duże zasługi w pracy szkoleniowej.

Poważniejszymi osiągnięciami w tej pracy mogą się też pochwycić instruktorzy Edmund Kucherski z Grudziądza, Edmund Mańczak, Jedwiga Myłkówna, Henryk Szewczyk i Henryk Hoffman z Bydgoszczy. Ostatni wraz z Ireneuszem Kosińskim z Ciechocinka uzyskali w 1970 r. pierwsze uprawnienie terenerskie w naszym Okręgu.

Dla rozwoju tenisa zasłużyli się niewątpliwie długoletni prezes SKS "Start"-Wisła w Toruniu Henryk Nagel oraz redaktor Józef Ryczkowski z Torunia, kierownik Oddziału Ilustr. Kuriera Polskiego, którzy są inicjatorami i realizatorami tak poważnej imprezy tenisowej, jaką jest ogólnopolski turniej o puchary IKP i

Wisły.

Kadra instruktorska Okręgu stale się poszerza / kilku młodych instruktorów w ostatnich latach/, aczkolwiek nie jest jeszcze wystarczająca.

Przeprowadzono również szereg kursów szkoleniowych dla sędziów, jednakże większość przeszkolonych "wykruszyła się" w międzyczasie, wobec czego odczuwa się ciągle brak sędziów kwalifikowanych. Uprawnienia sędziów związkowych mają tylko dwie osoby /T. Borowski i K. Malinowski / i to już od 12 lat.

Ciągłą troską władz tenisowych były sprawy kortów tenisowych. i dzięki przychylnemu stanowisku Woj. Kom. Kult. Fiz. i niektórych pionów sportowych oraz lokalnej inicjatywie działaczy wybudowano kilka nowych obiektów, wyremontowano stare korty, jednak część tych obiektów nie jest właściwie eksploatowana lub w ogóle nie wykorzystana.

Przedwojenne korty toruńskie przy ul. Mickiewicza zostały zlikwidowane i przez pewien czas miejscowi tenisisci zmuszeni byli korzystać z 2 wynajętych kortów przy ul. Warszawskiej aż do 1957r., kiedy to oddany został do użytku nowy obiekt tenisowy przy ul. J. Nowickiego / 6 kortów/, co dopiero umożliwiło dalszy rozwój tenisa w tym mieście.

Podobnie w Bydgoszczy na kortach b. niemieckiego DTC przy ul. Zamajskiego pobudowano trybuny i urządzono lodowisko dla hokeja, ograniczając w ten sposób korzystanie z tego obiektu / pozostał 1 kort centralny i 1 treningowy/. Przed kilku laty przeznaczono cały ten teren na cele budownictwa mieszkaniowego. Tenisiściom "Polonii" pozostały tylko 3 przedwojenne korty na stadionie przy ul. Sportowej, gdzie jednak pobudowano później 2 dalsze.

Jedyny obiekt tenisowy powstał również na stadionie KKS "Brda" w Bydgoszczy / 4 korty/, jednakże po likwidacji sekcji tenisowej w tym klubie korty nie służą już tenisowi, poza krótkim okresem ko

czystania z nich przez TKKF.

W 1959 r. oddano do użytku 5 kortów tenisowych na stadionie Wojska Polskiego w Bydgoszczy dzięki wydatnej pomocy gen. Zygmunta Huszczy, ówczesnego dowódcy Pom. Okręgu Wojskowego. Umożliwiło to powstanie sekcji tenisowej WKS "Zawisza", w której występowało szereg dobrych zawodników z innych województw, odbywających czynną służbę wojskową w Bydgoszczy.

Grudziądz nie posiada niestety odpowiedniego obiektu tenisowego - co hamuje prawidłowy rozwój tenisa w tym mieście, gdyż 2 nie najlepsze korty nie mogą zaspokoić potrzeb tego Ośrodka.

Jest jednak nadzieja, że w najbliższym czasie tenisiści grudziądzcy otrzymają nowy obiekt.

W 1956 r. wybudowano też kort tenisowy na terenie Zakładu Psychiatrycznego w Świeciu, na którego otwarciu rozegrano gry pokazowe przy udziale zawodników warszawskich / Piotrowski i Zofiński / oraz bydgoskich. Z kortu tego korzystali tenisiści KS "Wda" w Świeciu, lecz, po zlikwidowaniu sekcji tenisowej w tym klubie życie tenisowe w Świeciu zamarło.

W 1958 r. oddano do użytku pierwszy kort tenisowy na wsi w Ośrodku Doświadczalnym Minikowo w powiecie bydgoskim, a działający tam LZS zgłosił nawet swój akces do Związku. Stało się to dzięki inicjatywie mgra Karola Pastuszewskiego, po wyjeździe którego przy braku pomocy finansowej ze strony Rady Woj. Zrzeszenia "LZS" działalność nie kontynuowano.

Dużą żywotność wykazały w latach 1957-59 Chojnice, gdzie sekcja tenisowa KS "Chojniczanka" dysponowała niestety tylko 1 kortem betonowym, co nieumożliwiło dalszy jej rozwój. W Brodnicy wyremontowano kort na stadionie i dzięki ofiarnej pracy ówczesnego przewodniczącego Prezydium MRN Feliksa Boka, który osobiście uczestniczył w turniejach, życie tenisowe w tym ośrodku rozwijało się pomyślnie w latach 1952-55.

Białą plamą na mapie tenisowej Okręgu jest niestety Włocławek, gdzie mimo wysiłków nie udało się powołać sekcji tenisowej, która rozwijałaby normalną działalność, czego powodem jest przede wszystkim brak odpowiedniego obiektu, gdyż stare dwa korty na przystani wioślarskiej KS "Kujawiak" nie nadają się do użytku.

W latach 1950-52 zawodnicy /czki/ Włocławka brali udział w zawodach tenisowych, zdobywając nawet tytuły mistrzowskie.

Korty tenisowe w Lipnie, Żninie, Aleks. Kujawskim, Chełmży, Nakle, Wyrzysku, Więcborku, Tucholi i Golubiu Dobrzyniu nie są utrzymywane w stanie zdetnym do użytku.

Liczba klubów zrzeszonych wahała się w poszczególnych latach w granicach od 5-15, przy czym mniejsze jednostki zostały zlikwidowane wskutek trudności finansowych lub braku odpowiednich obiektów.

Nazwy klubów ulegały częstym zmianom zależnie od przynależności do danego Zrzeszenia Sportowego, wskutek czego ci sami zawodnicy występowali niekiedy w różnych barwach, a nawet w różnych miastach. Mistrzostwo Okręgu seniorów w okresie powojennym zdobyli: E. Kucharski - z Grudziądza, M. Stęszewski z Bydgoszczy /3 krotnie/, K. Dembiński i E. Zieliński /2 krotnie/ z Torunia, Z. Jaźwieński /3 krotnie/ i J. Gumuła z Inowrocławia, K. Bernatowicz, M. Nowicki /2 krotnie/, G. Mach, M. Michliński /2 krotnie/, Cz. Szewczyk, i H. Drzymalski /3 krotnie/ z Bydgoszczy oraz M. Graczyk z Torunia.

Tytuły mistrzowskie senierek przypadły następującym zawodniczkom: J. Zygmantowskiej z Bydgoszczy, St. Sieradzkiej z Torunia, J. Wolek-Gumułowej z Inowrocławia /4 krotnie/, A. Marcinkowskiej, J. Myłyk /9 krotnie/, H. Wódczek /4 krotnie/ i R. Kozłowskiej z Bydgoszczy oraz K. Rogalskiej z Inowrocławia.

W kategorii juniorów pierwszym mistrzem z 1950 r. był Jan

Dworzyński z Włocławka, a następnie tytuły zdobywali Zb. Malinowski z Bydgoszczy, A. Przybysz z Torunia, H. Hoffman z Bydgoszczy, W. Lewandowski i L. Michałowicz z Inowrocławia, A. Jettka /3 krotnie/, M. Michliński /4 krotnie/ i M. Graczyk /2 krotnie/ z Torunia, Cz. Szewczyk z Bydgoszczy, J. Kwiatkowski z Inowrocławia /2 krotnie/ oraz Z. Wiśniewski /2 krotnie/ i J. Meger z Bydgoszczy. Wśród junierek pierwsze mistrzostwo w 1951 r. zdobyła Maria Pastuszewska z Bydgoszczy, a w następnych latach M. Brejerówna z Włocławka, U. Królczyk z Inowrocławia /3 krotnie/ B. Michlińska z Torunia, M. Błażek i S. Wronkowska /2 krotnie/ z Bydgoszczy, M. Krawczyk i H. Wódczak /3 krotnie/ z Inowrocławia, B. Jankowska z Torunia i R. Kozłowska z Bydgoszczy /5 krotnie/.

Poza tym do czołówki zaliczali się między innymi:

A. Bojanowski, H. Cerecki, J. Kapczyński, E. Bogaczyk, Zb. Lengren, Wł. Wojciechowski, H. Szewczyk, W. Bajera, R. Dondajewski, W. Joachimowski, P. Nagel i T. Sobieszczeński oraz I. Denenfeldowa, H. Majewska, M. Szymańska i E. Jankowska.

Mistrzostwa indywidualne Okręgu w kategorii seniorów odbywają się bez przerwy od 1949 r., a mistrzostwa juniorów od 1950 r. i to w Bydgoszczy, Toruniu, Inowrocławiu i Ciechocinku, a więc w miastach posiadających odpowiednie obiekty tenisowe.

Od 1958 r. rozgrywane są również mistrzostwa indywidualne młodzików w grupach wiekowych.

Corocznie organizowane są także rozgrywki o IMP na szczeblu Okręgu w kategorii seniorów i juniorów, a ostatnio i młodzików. Mistrzostwo drużynowe Okręgu w poszczególnych latach zdobywały zespoły "Polonii" i "Zawiszy" Bydgoszcz, "Wisły" - Toruń, i "Goplenii" - Inowrocław.

Największy sukces odnieśli juniorzy Wisły toruńskiej, zdobywając w 1962 r. tytuł drużynowego mistrza Polski przed KS "Chelmek", "SKT" Sopot i KS Baidon Katowice.

Skład zwycięskiego zespołu był następujący : siostry Barbara i Elżbieta Jankowskie, Maciej Michliński, Piotr Nagel, Jan Glacel i Ryszard Jaźwierski.

Juniorzy "Polonii" bydgoskiej zajęli dwukrotnie V miejsce w tych rozgrywkach /1968-69/.

W rozgrywkach seniorów drużyna Zawiszy Bydgoszcz w składzie S. Wronkowska, G. Mach i W. Joachimowski zakwalifikowała się w 1963 r. do 1/4 finału, gdzie przegrała z Legią warszawską, występującą z Rylską, Wł. Skoneckim i Radziem. Ostatni przegrał wówczas z W. Joachimowskim. Zawiszania wyeliminowali poprzednio LKS Łódź, AZS Warszawa i ligową Olimpię Poznań.

Seniorzy "Polonii" Bydgoszcz uzyskali w 1968 r. awans do II ligi, w której grają już 2 lata, zajmując V lokatę w tabeli.

W drużynie grali wzgl. grają J. Myłyk, H. Wódczak i R. Kozłowska, oraz M. Michliński, Cz. Szewczyk i H. Drzymalski, który w 1970 r. wzmocnił zespół "Polonii".

Od 1964 r. organizuje się mistrzostwa halowe Okręgu i to początkowo w Toruniu, później w Inowrocławiu - Mątwach, a następnie w Bydgoszczy / hala sportowa Zawiszy/. W ostatnim roku odbyły się nawet odrębne mistrzostwa juniorów, Mistrzostwo halowe zdobył najczęściej K. Bernatowicz /4 krotnie/, a Cz. Szewczyk /3 krotnie/ i H. Drzymalski /2 krotnie/. W konkurencji pań tytuł przypadł 6 krotnie J. Myłyk z Polonii.

Reprezentacja Okręgu uczestniczyła w rozgrywkach o Puchar Miast Juniorów, odnosząc szereg sukcesów, a mianowicie w 1967 r. zwycięstwo nad Łodzią 9:0 i porażka w 1/4 finale z Warszawą 3:6, w 1968 r. zwycięstwo nad Szczecinem 8:1 i przegrana 4:5 z Gdańskiem /późniejszym zwycięscą pucharu/ oraz w 1969 r. zwycięstwo nad Kielcami 9:0 i Łodzią 8:1, a przegrana w 1/2 finale z Poznaniem 4:5. W walce o III miejsce zespół bydgoski pokonał reprezentację Katowic 8:1 i to na wyjeździe.

W 1970 roku zostaliśmy znowu wyeliminowani w ćwierćfinale przez Gdańsk.

W pucharze miast młodzików przegraliśmy w 1970 r. w stolicy z reprezentacją Warszawy 4:5 .

W Bydgoszczy odbyły się w 1965 r. mistrzostwa Polski Juniorów, w których H.Drzymalski /Start Grudziądz/ zajął 4 miejsce po przegranej z Br.Lewandowskim / SKT/ i Fulipowiczem.

W grze podwójnej mistrzostwo zdobyła para Br. Lewandowski, Cz.Szewczyk, wygrywając w finale z parą toruńską M,Graczyk-W.Mogiłko , co było niewątpliwym sukcesem / 3 zawodników w finale/.

Na terenie Okręgu zorganizowano również halowe mistrzostwa Polski i w hali toruńskiej w latach 1955-56.

Do ważniejszych turniejów ogólnopolskich, odbywających się na terenie Okręgu zaliczyć należy :

1. Turniej IKP i Wisły w Toruniu, organizowany od 1958 r. i cieszący się coraz większą popularnością, przy czym w 1970r. uczestniczyło w nim 228 zawodników /czek z 34 klubów.

Jest on rozgrywany w poszczególnych grupach wielu juniorów i młodzików, chociaż w niektórych latach odbyły się również konkurencje dla seniorów. Przez korty toruńskie przewija się co - rocznie cała czołówka młodzieży tenisowej.

2. Turniej Juniorów o Puchar Zarządu Głównego ZMS, odbywający się w Bydgoszczy od 1968 r. przy stale wzrastającej frekwencji.

W 1970 r. uczestniczyło w nim 106 zawodników /czek/ z 31 klubów. Zwycięzcami turnieju 1958 r. byli J.Kwiatkowski /Gopla - nia" Inowrocław/ przed L.Kwitowskim /Lubuszanek - Zielona Góra/ W.Fibakiem /AZS Poznań/ i J.Bartniczekiem /Start-Grudziądz/ , oraz Mogilnicka /AZS Poznań/ przed B.Kalińską /Polonia - Bydgoszcz/.

W 1969 r. turniej wygrał A.Wisniewski /Baillon Katowice/przed St.Zbonikowskim /Warszawianka/, Burczyńskim /AZS Warszawa/ i

A. Krzyszkowskim /MZKS Gdynia/, a wśród dziewcząt R. Kozłowska /Polonia Bydgoszcz/ przed Wojdełą /Baldon Katowice/, Mogilnicką /AZS Poznań/ i Ślesicką /AZS Warszawa/.

Zwycięzcą w 1970 r. został A. Newrocki /SKT Sopot/ przed W. Krzyszkowskim /MZKS Gdynia/, Burczyńskim i Zbonikowskim.

Konkurencję dziewcząt wygrała ponownie R. Kozłowska przed W. Rybarczyk /SKT Sopot/, Rejdich /Wałbrzych/ i Benaszek /Szczecin/.

3. Turniej Seniorów o Puchar Gen. Huszczy, zorganizowany na kortach WKS "Zawisza" w Bydgoszczy w latach 1959, 1960 i 1962 przy udziale czołowych rekinów polskich.

W pierwszym roku puchar zdobył Wł. Skonecki przed Maniewskim, W. Nowickim i Radzie, a w następnych latach Orlikowski.

W konkurencji kobiet triumfowały: w 1950 r. Filipówna przed Rylską, Żmijenką i Myłykówną z Bydgoszczy, w 1960 r. Schmidtówna przed Fogelmen, Myłykówną i Kucharską z Warszawy, a w 1962 r. D. Calińska.

Turniej nie został niestety wznowiony z powodu trudności organizacyjnych.

4. Turniej o Puchar Uzdrowiska w Inowrocławiu stanowi kontynuację turniejów przedwojennych.

W 1958 r. zwycięzcą został H. Majewski /SKT Sopot/ przez Słoińskim /Broń-Radom/, St. Szczukiewiczem /SKT Sopot/ i Mroczką /Broń-Radom/, a wśród kobiet Schmidtówna /Broń-Radom/ przed Myłykówną i Kunertówną /SKT Sopot/.

W 1959 r. Orlikowski wygrał przed Mroczką oraz Schmidtówną przed Myłykówną.

W 1961 roku turniej wygrał W. Gęsiorek przed J. Piątkiem /Warta - Poznań/, K. Bernetowiczem i M. Nowickim z Bydgoszczy, a w 1962 r. Radzio i Rylska z Legii warszawskiej.

W następnych latach turniej nie zgromadził już tak wybitnych za-

wodników, aczkolwiek w dalszym ciągu stanowi dużą atrakcję w Inowrocławiu.

Niezależnie od tego organizowane są na terenie Okręgu mi - strzostwa Polski zrzeszeń sportowych, a mianowicie Startu w Toruniu i Kolejjerze w Inowrocławiu.

W Toruniu odbyły się też trzykrotnie międzynarodowe mistrzostwa ZS "Start" w latach 1967-69 z udziałem graczy węgierskich, czeskich i niemieckich oraz czołowych zawodników polskich tego zrzeszenia.

Polonia bydgoska brała udział w rozgrywkach juniorów o pu - char Prezesa Federacji "Gwardia", wygrywając turnieje w Bydgoszczy w 1963 i 64 r. drużynowo i indywidualnie.

W Bydgoszczy zorganizowano w 1957 r. mecz Pekin-Bydgoszcz, zakończony zwycięstwem gości chińskich w stosunku 2:1 / mecz nie dokończony wskutek deszczu/. Barw Bydgoszczy bronili A.Liris i H.Majewski.

Również w Bydgoszczy odbył się w 1965 r. mecz San.-Francisco -Bydgoszcz, wygrany przez gości amerykańskich/ w tym 1 Australijczyk w stos. 4:1. W barwach Bydgoszczy grali wówczas J.Piątek, B.Lewandowski i junior Cz.Szewczyk. Jedne zwycięstwo odniósł - Piątek, wygrywając z Werkmanem.

W 1968 r. rozegrano w Bydgoszczy i Ciechocinku dwa spotkania Kijów-Bydgoszcz, zakończone zwycięstwem gości 6:1 i 3:1.

W 1970 r. zorganizowano z okazji 50 letniego jubileuszu BKS "Polonia" w Bydgoszczy turniej międzynarodowy z udziałem zawodnika radzieckiego Simsona /Tellin/ oraz graczy niemieckich z Berlina i Schwerina z mistrzem NRD Emmrichem na czele. Turniej wygrał Estończyk przed Emmrichem oraz Drzymalskim i Niedźwiedzkiem. Konkurencję pań wygrały Niemki Koch przed Borkert / obie z Berlina /.

Wszystkie te imprezy przyczyniły się niewątpliwie do popula

ryzycji tenisa w Okręgu.

Jeżeli chodzi o kontakty międzynarodowe, to utrzymuje je Wiśła toruńska z klubem spółdzielczym z Halberstadt /NRD/, odnosząc zwycięstwa na wyjeździe i w Toruniu.

Ostatnio nawiązała również kontakt Polonia bydgoska z Klubem Sportowym "Einheit" ze Schwerine /NRD/, wygrywając wysoko spotkania w Bydgoszczy i w Schwerinie.

W I Ogólnopolskiej Spartakiadzie Młodzieży we Wrocławiu w 1969 r. reprezentacja Okręgu zajęła w punktacji ogólnej dobre V miejsce przed Szczecinem, Krakowem i Wrocławiem.

Regina Kozłowska zdobyła brązowy medal po zwycięstwie nad Wojdałą /Katowice/ a Zb. Wiśniewski zakwalifikował się do 1/4 finału. Także pary deblowe zakwalifikowały się do 1/4 finałów.

Okręg uzyskał również wysoką V lokatę w klasyfikacji PZT za rok 1969, a Polonia bydgoska była V w klasyfikacji klubowej.

Szereg zawodników/czek/ znalazło się na listach klasyfikacyjnych PZT, np. Cz. Szewczyk był drugim juniorem w 1965 r., M. Michliński był w 1960 r. ósmym, a w 1962 r. szóstym juniorem, R. Kozłowska była sklasyfikowana na III miejscu listy juniorek w latach 1969 i 70, junior Zb. Wiśniewski na VIII miejscu w 1969 r. i na V miejscu w 1970 r.

Największym osiągnięciem indywidualnym jest VIII lokata na liście seniorów w 1970 r. Henryka Drzymalskiego, który jako jedyny zawodnik Okręgu został sklasyfikowany w pierwszej dziesiątce.

Jest to tym bardziej godne podkreślenia, że Drzymalski jest wychowankiem Startu grudziądzkiego, w czasie odbywania służby wojskowej grał w Zawiszy, a obecnie w II ligowej Polonii.

Ma on szereg indywidualnych sukcesów, m.in. zwycięstwo w Centropa-Cup nad Karym /Austria/, a ostatnio uczestniczył w przy

gotowaniach reprezentacji do rozgrywek o Puchar Króla Gustawa.

Z najmłodszych sklasyfikowano w 1970 r. E. Mrozowską/Zawisze Bydgoszcz/ i T. Kwiatkowskiego / Gopłania Inowrocław/ na II m. w grupie do 13 lat.

Należy też zaznaczyć, że para Polonii Michliński -Szewczyk była sklasyfikowana w 1969 r. na VIII miejscu w kraju, że Cz. Szewczyk wyjechał w 1965 r. na turniej w Miami Beach na Florydzie, był w 1967 r. reprezentantem w Pucharze Gales, a w 1968 r. ówczesny finalistą mistrzostw Polski i że junior Zb. Wiśniewski był członkiem ekipy polskiej na Kubie w 1970 r., a aktualnie należy do kadry Pucharu Gales. Do kadry młodzieżowej kobiet powołano też Reginę Kozłowską z Polonii.

Związek zszeregował obecnie 6 klubów, a mianowicie 2 spółdzielcze / Wisła Toruń i Start Grudziądz/, 2 należące do ogólnozwiązkowej federacji / Gopłania Inowrocław i Zdrój Ciechocinek / i po 1 z pionów gwardyjskiego / Polonia Bydgoszcz i z wojskowego / Zawisza Bydgoszcz/.

W związku z ogólną koncentracją środków finansowych na przygotowania olimpijskie nastąpiło niestety zawieszenie działalności sekcji tenisowej WKS "Zawisza", co odbija się niewątpliwie ujemnie na dalszym rozwoju tenisa w Bydgoszczy.